

PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA CERDANYA

DOCUMENT D'ABAST

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Secretaria per a la Planificació Territorial
Programa de Planejament Territorial

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA

Barcelona, febrer 2007

0	CONTEXT LEGAL I PROCEDIMENTAL DEL DOCUMENT D'ABAST	3
1	OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA Cerdanya	4
1.1	Abast territorial i vigència	4
1.2	Estructura formal del Pla	4
1.3	Síntesi dels continguts del Pla.....	4
1.4	Objectius del Pla.....	6
1.5	Relació amb altres plans i programes.....	7
2	PROPOSTA DE L'ABAST I GRAU D'ESPECIFICACIÓ DE L'AVALUACIÓ AMBIENTAL DEL PLA	9
2.1	Identificació inicial dels aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució.....	9
2.2	Identificació inicial de les obligacions jurídiques del Pla	12
2.3	Identificació inicial dels objectius ambientals del Pla.....	15
2.4	Integració dels aspectes ambientals durant el procés d'elaboració del Pla.....	16
2.5	Proposta de sumari de l'informe de sostenibilitat ambiental	17
3	INFORMACIÓ I CONSULTA	19
3.1	Identificació d'Administracions amb competències ambientals i del públic que caldria consultar durant el procediment	19
3.2	Procés d'informació pública del Pla.....	19

0 CONTEXT LEGAL I PROCEDIMENTAL DEL DOCUMENT D'ABAST

En compliment de la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient, el Pla director urbanístic de la Cerdanya s'ha de sotmetre a un procés d'avaluació ambiental que permeti la integració dels aspectes mediambientals mitjançant la preparació de l'*Informe de sostenibilitat ambiental*, la celebració de consultes, la consideració de l'*Informe de sostenibilitat ambiental* i dels resultats de les consultes i la redacció de la *Memòria ambiental*.

L'*Informe de sostenibilitat ambiental* –que és la peça central del procés d'avaluació– l'ha d'elaborar l'òrgan promotor del Pla que, en aquest cas, és el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya mitjançant el Programa de Planejament Territorial. L'Informe haurà d'identificar, descriure i avaluar els probables efectes significatius sobre el medi ambient que puguin derivar-se de l'aplicació del Pla i haurà d'acompanyar cadascuna de les fases del procés d'elaboració, consulta i aprovació del Pla.

D'acord amb la llei esmentada, l'amplitud, el nivell de detall i el grau d'especificació d'aquest *Informe de sostenibilitat ambiental* haurà de ser determinat per l'òrgan ambiental que, en el cas del Pla que ens ocupa, no és altre que el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

La determinació de l'amplitud i el nivell de detall de l'*Informe de sostenibilitat ambiental* s'haurà de comunicar a l'òrgan promotor del Pla mitjançant un *Document de referència* que inclourà, a més, els criteris ambientals estratègics i indicadors dels objectius ambientals i principis de sostenibilitat aplicables. Durant la determinació de l'abast de l'*Informe de sostenibilitat ambiental*, l'òrgan ambiental haurà de definir les modalitats d'informació i consulta, així com identificar les Administracions públiques afectades i el públic interessat.

És precisament per facilitar l'elaboració del *Document de referència* per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge que el Departament de Política Territorial i Obres Públiques ha elaborat el present *Document d'abast*. L'objectiu del document és avançar una mínima informació sobre l'abast, continguts, objectius i context del que es pretén elaborar; sobre els aspectes ambientals rellevants de la situació ambiental actual, els objectius ambientals formulats i la manera com es pensen integrar els aspectes ambientals durant el procés d'elaboració d'aquest Pla; i, finalment, sobre el procés d'informació i consulta que s'ha previst desenvolupar.

1 OBJECTIUS I CONTINGUTS DEL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA CERDANYA

1.1 Abast territorial i vigència

Aquest Pla director urbanístic abastarà tot el territori de la comarca de la Cerdanya, amb una superfície repartida entre Girona i Lleida de 546,30 quilòmetres quadrats, que inclou els municipis d'Alp, Bolvir, Das, Fontanals de Cerdanya, Ger, Guils de Cerdanya, Isòvol, Llívia, Meranges, Puigcerdà, Urús, Bellver de Cerdanya, Lles de Cerdanya, Montellà i Martinet, Prats i Sansor, Prullans i Riu de Cerdanya.

Pel que fa a la seva vigència, el Pla entrarà en vigor l'endemà de la data de publicació de l'acord d'aprovació definitiu i de les Normes corresponents al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya i mantindrà la vigència de manera indefinida.

1.2 Estructura formal del Pla

El Pla director urbanístic de la Cerdanya constarà dels documents següents:

- Memòria.
- Plànols d'informació i anàlisi i plànols d'ordenació.
- Normativa.
- Programació de les actuacions.
- Bases tècniques i econòmiques (estudi econòmic i financer).
- Informe de sostenibilitat ambiental.
- Estudis justificatius:
 - Distribució de la població i l'habitatge Informació de base.
 - Estudi tipològic de la casa tradicional ceretana.

1.3 Síntesi dels continguts del Pla.

El Pla director urbanístic de la Cerdanya es proposa una planificació urbanística global de l'estructura territorial i poblacional, establint instruments de gestió d'entitat supramunicipal que possibilitin un renovat equilibri i solidaritat comarcal, la millora dels sistemes i el foment d'habitatge assequible.

En conseqüència els continguts bàsics del Pla director urbanístic de la Cerdanya són els següents:

1. Determinació de les categories del sòl no urbanitzable per mantenir el medi i preservar el paisatge ceretà:
 - Protegir el sòl agrícola de regadiu, de secà i la plana central de la comarca.

- Preservar els connectors ecològics.
 - No ocupació ultrapassant la línia dels recs als vessants de la depressió.
 - Conservar els espais agro-forestals com estructura bàsica.
 - Concreció dels sòls de protecció especial, territorial i preventiva del planejament territorial.
 - Potencialitats i fragilitats del paisatge com a instruments d'ordenació.
 - Exclusió dels sòls afectats per riscos naturals i hidrològics per al desenvolupament urbanístic.
 - Determinació de les unitats bàsiques de paisatge.
2. Delimitació del sòl de domini públic:
- Determinar els sòls que corresponen a les servituds de les infraestructures viàries, carreteres i ferrocarril, de serveis i dominis esquiables.
3. Traçat de les noves infraestructures viàries mantenint les especificitats del medi i l'estructura harmònica del territori:
- Disposicions per la preservació de les visuals.
 - Reserves de sòl precises per la realització de les infraestructures viàries i les seves connexions amb els altres teixits.
 - Establiment de jerarquies en la mobilitat i en la xarxa.
 - Decidir les variants necessàries per establir una bona connectivitat amb la totalitat de les xarxes de mobilitat i assegurar la possibilitat de realitzar els accessos als futurs traçats. Garantir la millora de la E9, reservant els sòls de protecció necessaris.
4. Potenciació de la xarxa de camins rurals:
- Protecció i condicionament de la xarxa de camins històrics i agropecuaris.
 - Preveure el seu manteniment.
 - Obligatorietat de conservar els seus traçats.
5. Defensa i protecció del patrimoni arquitectònic:
- Establir les bases per l'elaboració d'un catàleg del patrimoni arquitectònic de la Cerdanya.
 - Determinació dels àmbits patrimonials d'interès arquitectònic. Mesures de conservació dels entorns lligats a conjunts (habitatge, estables, pallisses, etc) típics de la casa ceretana en el medi rural.
6. Millora de la qualitat dels actuals nuclis urbans:
- Aplicar els mitjans legals per impedir la creació de nous nuclis urbans.
 - Procurar la concentració dels creixements justificats.
 - Reduir el consum de sòl.

- Assignació del possible sòl urbanitzable municipal previsible dins l'horitzó de 2026, amb cura del seu emplaçament, la seva relació amb el territori i la compatibilitat entre els usos.
7. Conservar i enfortir el sistema urbà:
- Mantenir el sistema d'estructura nodal actual. Capitalitat de Puigcerdà i singularitat de Bellver. Particularitats dels nuclis tradicionals.
 - Distribució lògica dels serveis i dels equipaments assistencials.
 - Situació del planejament actual, grau de desenvolupament i valoració dels potencials existents.
 - Mesures correctores necessàries i directrius territorials.
8. Anàlisi de les tipologies edificatòries:
- Evolució que han sofert les tipologies dites ceretanes.
 - Propostes per reconduir les tipologies actuals.
 - Normatives edificatòries per a l'ús d'habitatge, industrial i agropecuari.
9. Millora quantitativa i qualitativa dels equipaments comarcals:
- Diferència entre equipament i servei, dins de la comarca de la Cerdanya, amb característiques pròpies i amb una supremacia actual cap a l'habitatge secundari i lleure.
 - Dominis esquiables de La Molina i La Masella, estudi del seu potencial residencial i mesures a introduir.
 - Afavorir l'evolució de les estacions d'esquí nòrdic.
 - Preveure alguns emplaçaments per noves instal·lacions de lleure, amb les condicions que determini la normativa.
 - Capacitats actuals de l'aeròdrom i les possibles alternatives, mantenint el seu ús esportiu. El Pla Especial.
 - Determinar els sòl pels equipaments supramunicipals.
10. Cura de l'habitatge protegit:
- Elaboració d'una proposta per fornir a la comarca de la Cerdanya d'habitatge protegit pels propis habitants, de manera solidària.
 - Determinació dels emplaçaments, amb la precaució que la seva realització no produeixi desequilibris.

1.4 Objectius del Pla

Els objectius principals que persegueix amb les seves determinacions el Pla són:

- Homogeneïtzar criteris urbanístics a tot l'àmbit del Pla director urbanístic de la Cerdanya, amb la particularitat espacial de la capitalitat de Puigcerdà i de Bellver.

- Regular amb precisió el sòl no urbanitzable i protegir el paisatge a escala comarcal.
- Facilitar el procés d'integració als nuclis tradicionals de les noves construccions sense malmetre l'entorn.
- Establir la proporcionalitat dels possibles creixements, referits al nombre actual d'habitants, de la superfície de sòl i d'habitatge de cada municipi.
- Evitar la dispersió urbana, mitjançant l'estricta manteniment de l'actual estructura nuclear, desenvolupada al llarg de tota la comarca.
- Propiciar la mixticitat d'usos en sòl urbà.
- Actualitzar la tipologia tradicional ceretana i la d'habitatges de protecció pública, per aconseguir més flexibilitat a l'hora d'adaptar els diferents programes d'habitatge.
- Acabar de realitzar les actuals àrees destinades a ús residencial, abans d'encetar-ne de noves
- Racionalitzar les infraestructures de mobilitat, actuals, dins del període de vigència del Pla
- Orientar les noves iniciatives, mitjançant àrees estratègiques, per assegurar un creixement ordenat que segueixi les estratègies del Pla

1.5 Relació amb altres plans i programes

El *Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme*, preveu l'elaboració dels Plans Directors Urbanístics per a àmbits supramunicipals. En aquesta secció s'exposa la relació dels plans directors amb la resta d'instruments de planificació existents en el context de Catalunya.

D'acord amb la Llei de política territorial de 1983 (modificada per la Llei 31/2002), els instruments de planejament territorial són:

- El Pla territorial general de Catalunya, que comprèn l'àmbit de Catalunya.
- Els plans territorials parcials, que comprenen com a mínim una comarca.
- Els plans territorials sectorials, que comprenen l'àmbit de Catalunya, però específicament destinats a ordenar un aspecte de la realitat territorial: carreteres, ferrocarrils, espais d'interès natural, etc.
- Els plans directors territorials, que estableixen la ordenació territorial en un àmbit supramunicipal.

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques, mitjançant la Secretaria per a la Planificació Territorial ha elaborat el Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran (en endavant PTAPiA), aprovat definitivament el juliol de 2006, que comprèn les comarques de l'Alt Urgell, Alta Ribagorça, la Val d'Aran, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i la Cerdanya. Aquest Pla territorial estableix les directrius i normes que han de respectar les actuacions de desenvolupament territorial, en especial el planejament urbanístic general, la

creació de les infraestructures de mobilitat, i les derivades de les polítiques de protecció del patrimoni territorial.

El Pla director urbanístic de la Cerdanya han de ser coherent amb les determinacions del Pla territorial general de Catalunya i del Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran, així com amb les determinacions derivades dels plans territorials sectorials, i facilitar-ne l'acompliment.

Al seu torn, el Pla director urbanístic de la Cerdanya té una posició jeràrquica superior als plans d'ordenació urbanística municipal i els programes d'actuació urbanística municipal, pels quals estableix normes d'aplicació directa, directrius que aquests hauran de desenvolupar i concretar obligatòriament, i recomanacions.

2 PROPOSTA DE L'ABAST I GRAU D'ESPECIFICACIÓ DE L'AVALUACIÓ AMBIENTAL DEL PLA

2.1 Identificació inicial dels aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució.

Embosquiment dels espais oberts que es naturalitzen i esdevenen menys diversos per causa d'una menor activitat del sector primari

Aquest efecte comú a tot l'àmbit del Pirineu, com a conseqüència de la pèrdua de l'espai agrícola de conreu, és constata de manera molt evident a la Cerdanya, si bé les causes d'una menor activitat en el sector primari no es deuen tant al despoblament sinó al canvi d'orientació econòmica marcada per l'activitat turística, l'expansió de la urbanització i la construcció .

En els darrers anys, el factor desencadenant de la pèrdua accelerada del sector primari ha estat l'expectativa de l'increment del valor del sòl urbanitzable de immediata realització, en front del menor o més alentit rendiment de les activitats agrícoles i ramaderes. Com a conseqüència no sols s'ha produït un abandonament generalitzat i perceptible de l'agricultura, sinó també dels prats de dall, amb l'embosquiment i la naturalització de bona part dels espais oberts abans aprofitats per l'home.

Segons les dades del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, entre 1989 i 1999, la superfície de terres llaurades a la Cerdanya va disminuir de 3.596 ha a 3.054ha, que significa una pèrdua del 15,07%. Entretant s'incrementaven amb un percentatge gairebé igual -14,32%- les pastures permanents, que van passar d'una superfície de 21.507ha a 23.530ha, a causa dels ajuts ramaders per extensificació.

Com també remarca el PTAPiA, el sector agrosilvopastoral és el principal factor antròpic que ha modelat l'àmbit pirinenc i el seu retrocés porta associades implicacions ambientals negatives: la pèrdua del mosaic camp - prat - bosc en favor d'aquest últim, una homogeneïtzació de la muntanya que té importants conseqüències ecològiques (pèrdua de biodiversitat) i paisatgístiques (pèrdua de potencial turístic, el principal recurs actual de la Cerdanya).

Pèrdua del paisatge rural i efectes negatius sobre el sector turístic.

La Cerdanya és un territori amb una posició central al Pirineu que a partir de l'establiment de la línia de ferrocarril Ripoll-Puigcerdà el 1922, malgrat la poca efectivitat d'aquesta, va poder gaudir de major accessibilitat que la resta de comarques pirinenques. Tot i així, la precarietat i dificultats de l'accés per carretera, que obligava a superar la Collada de Tosses o a fer un llarg recorregut a través de la Seu d'Urgell, la va mantenir relativament aïllada dels principals eixos de comunicacions i dels nuclis de desenvolupament industrial de Catalunya, fins a l'apertura del túnel del Cadí. Aquestes situació va afavorir la conservació d'un paisatge conformat per les activitats ramaderes i agrícoles, tan pel que fa als elements naturals com al dimensionat, posicionament i tipologies tant dels nuclis urbans com dels habitatges rurals.

L'impacte del túnel del Cadi en l'accessibilitat de la Cerdanya ha capgirat les tendències d'ocupació i de canvi d'ús que estan generant una transformació del paisatge rural ceretà, un atractiu que avui esdevé un recurs vulnerable.

El paisatge és sens dubte un dels atractius més apreciats de la Cerdanya i una de les bases de l'economia de la regió. Tant en els espais naturals com en els més antropitzats, es conserven elements valuosos de caire arquitectònic i natural, però els processos de canvi del model econòmic –i, per tant, de l'ús del sòl– han estat tant intensos en els darrers anys que el paisatge s'està transformant. El desmesurat creixement urbanístic està desnaturalitzant la imatge d'uns nuclis originàriament de reduïdes dimensions, en detriment de la tradicional configuració paisatgística

La Cerdanya, a la Molina, va acollir la primera pista d'esquí de la península. Per tant la implantació d'instal·lacions per activitats esportives d'hivern no és una novetat en aquesta zona, forma part d'un procés continuat de desnaturalització d'una zona d'alta muntanya. Un procés accelerat a partir de l'obertura del túnel que ha provocat la densificació (saturació) dels esportistes i que genera la demanda de l'extensió d'implantacions d'elements artificials cada cop més complexes (remuntadors a les pistes d'esquí, canons de neu), en zones d'elevada naturalitat, i serveis per acollir-los (aparcaments, per exemple).

Hiperfreqüentació creixent en determinats indrets

La Cerdanya és una de les comarques del Pirineu afectada pràcticament en tot el seu àmbit per una hiperfreqüentació en determinades èpoques de l'any. Es tracta d'una problemàtica marcada per la temporalitat estacional lligada, principalment, als esports d'hivern, i en segon lloc a d'altres activitats de muntanya. Si bé la incidència dels esports d'hivern és incomparablement major pel que suposa d'obertura de pistes, de camins al trànsit motoritzat i de implantacions de infraestructura, en tots els casos comporta la utilització d'indrets especialment fràgils, l'augment general de la mobilitat, una gran afluència de persones a la muntanya, i una penetració important en zones fins ara més o menys inaccessibles.

També pel que fa a la fauna, en els dominis esquiables de la Cerdanya per sobre dels 2.000 m d'altitud algunes de les espècies que hi viuen es veuen afectades per les molèsties que produeixen els visitants i les instal·lacions en funcionament. Aquest és el cas de, per exemple, del gall fer (*Tetrao urogallus*), la llúdriga (*Lutra lutra*), l'àliga daurada (*Aquila chrysaetos*) o el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*).

La qüestió de la temporalitat queda reflectida en la taxa d'ocupació dels habitatges de segona residència, estimada en 16 nits a l'any amb el que comporta de consum de recursos energètics i hídrics i de serveis per extenses zones urbanitzades, que es mantenen buides, sense habitar, la resta de l'any.

La pressió sobre la plana com a corredor fluvial.

A diferència d'altres zones del Pirineu la seva vall més ampla, la Cerdanya, gaudeix, o gaudia, d'un ample espai agrícola, travessat pel curs del Segre. Tradicionalment la plana ha estat la zona reservada al conreu mentre els assentaments se situaven en la primera inflexió a mitja muntanya. La pressió urbanística ha trencat aquestes preexistències i actualment es troben gran extensions de sol urbà construït o per construir a la plana. A tall d'exemple, tres actuacions corresponents a tres etapes molt espaiades temporalment: La primera urbanització del Golf, Tartera, Prats i Samsor .

En els darrers anys la pressió urbanística i d'infraestructures s'ha seguit incrementant a tota la comarca, des de la plana fins al nucli més elevat.

L'estratègia socioeconòmica no té en compte els probables efectes del canvi climàtic

Segons les previsions més recents, les conseqüències més greus del canvi climàtic en general a tot el Pirineu se centren en la pujada de la cota de neu (per cada 1°C d'increment de temperatura, la línia de neu pujarà 150 metres, i aquest increment es podria donar en una dècada) i en la reducció de l'àrea alpina actual de fins un 40-60%.

En concret a la Cerdanya on les pistes no són les de major altitud ni les més innivades, les conseqüències econòmiques i socials del canvi climàtic, en un territori que està centrant tota la seva activitat econòmica en el turisme i especialment en els esports d'hivern poden ser greus i obliguen a promoure una diversificació de la base econòmica.

També aquesta pujada de la cota de neu, juntament amb una disminució dels dies d'innivació a l'any, poden tenir efectes importants sobre les poblacions de certes espècies alpines.

La quantitat d'aigua acumulada en forma de neu durant l'hivern serà menor, el seu alliberament serà més breu en el temps, hi haurà menys aigua disponible per les captacions de aigua i riu avall durant l'estiu.

La minva de recursos hídrics i la dificultat d'abastament d'aigua ja ha començat a fer-se sentir en alguns nuclis de població, en els anys amb baixa pluviometria i/o innivació, accentuat per l'increment estacional de la població així com pel consum associat al mateix procés d'edificació, que obligarà a augmentar el magatzematge.

Extensió de les edificacions de població no resident.

La Cerdanya, és la comarca pirinenca amb el major pes de l'habitatge secundari, vacant la major part de l'any. El turisme ha generat un procés de creixement de segona residència, que porta associat un elevat consum de sòl -un recurs escàs no renovable-, una baixa densitat, l'ocupació de grans extensions de sòl deslligat dels tradicionals sistemes urbans, la creació de xarxes de serveis extenses, costoses de mantenir. Amb la problemàtica de estar buit la major part de l'any.

Aquests procés s'ha traduït en una forta expansió del sòl urbà, en un constant creixement del sector de la construcció, amb l'aparició dels negocis immobiliaris i el fort increment del cost dels habitatges; entretant les activitats agrícoles i ramaderes han estat en una constant recessió tant econòmica com territorial. El Pla ha constatat que el potencial de sòl classificat de que actualment encara disposa la Cerdanya, la major part destinat a aquest tipus d'habitatge, teòricament és més que suficient per a donar cabuda a les necessitats d'habitatge que el PTAPiA preveu fins el 2026.

El consum de sòl és un dels elements bàsics de l'economia de l'àmbit

Com remarca el PTAPiA, el pes de la construcció a la Cerdanya, tant en PIB com en ocupació, és molt superior a la mitjana de Catalunya (6,9%), gairebé el triple (17,8%), superant també (en el 2002) la resta de comarques del Pirineu. La repercussió ambiental d'aquesta economia fortament basada en la construcció és, principalment, la necessitat sostinguda de consumir sòl, d'urbanitzar i ocupar el territori agroforestal.

Creixement dels teixits especialitzats

Segons ha detectat el PTAPiA entre el 1992 i el 2002, el creixement del nuclis urbans ha estat més contingut en el consum de sòl que les urbanitzacions i les zones industrials i comercials. La comarca de la Cerdanya és, amb molta diferència, la que ha desenvolupat en els darrers anys més superfície d'urbanitzacions, quasi el 80% de la superfície així identificada pel satèl·lit Landsat en tot l'Alt Pirineu i Aran, passant de 127 a 326 ha en aquest període.

La magnitud d'aquest procés a la Cerdanya i la seva desproporció respecte a la resta de comarques del Pirineu queda prou evident en el següent quadre que resumeix les dades elaborades pel PTAPiA.

<i>Teixits especialitzats</i>	<i>nombre</i>	<i>superfície</i>	<i>superfície urbana</i>
Cerdanya	17	744,7 ha	48%
Tot l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran	21	898,4 ha	23%
Font PTAPiA			

De les 898ha de teixits especialitzats residencials aïllats (el 23% de la superfície urbana o urbanitzable total de l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran) 744,7ha estan situades a la Cerdanya, és a dir que concentra encara la majoria del potencial de sòl per a urbanitzacions.

Prenent com a exemple d'aquests creixements el municipi de Prats i Samsor el PTAPiA fa l'observació que, mentre el nucli urbà tradicional (Prats) té una extensió de 8,2 ha i 116 habitants censats (14,15 habitants / ha), el teixit residencial associat (el Pla) té 94,5 ha i 86 habitants censats (0,9 habitants/ha) una densitat edificatòria impròpia dels nuclis tradicionals del Pirineu.

2.2 Identificació inicial de les obligacions jurídiques del Pla

Les obligacions jurídiques en matèria de biodiversitat, sòl, aigua, aire, clima i paisatge dels plans directors queden definides a diferents nivells que a continuació es detallen.

En el marc del Programa de medi ambient de la Unió Europea es defineixen quatre àrees d'actuació prioritàries que han de regir les estratègies de planificació territorial dels països de la Unió Europea.

- Intentar resoldre el canvi climàtic.
- Protegir i restaurar el funcionament dels sistemes naturals i detenir la pèrdua de biodiversitat en la Unió Europea i al món i protegir els sòls contra l'erosió i la contaminació.
- Aconseguir prou nivell de qualitat ambiental perquè les concentracions de contaminants d'origen humà, inclosos diferents tipus de radiació, no comportin efectes ni riscos significatius sobre la salut humana; política centrada en el principi de precaució i de prevenció de riscos.
- Aconseguir que el consum de recursos renovables i no renovables no superi la capacitat de càrrega del medi ambient; dissociar el consum de recursos i el creixement econòmic mitjançant un augment notable de l'eficiència dels recursos, la desmaterialització de l'economia i la prevenció de la generació de residus.

Biodiversitat

L'Estratègia de la Unió Europea per a la biodiversitat o l'Estratègia espanyola per a la conservació de la biodiversitat, basats en els principis rectors de la lluita global contra la pèrdua de la diversitat biològica estan recollits, concretats i adequats a la situació i les especificitats pròpies de Catalunya en un esborrany d'Estratègia catalana per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica elaborat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya amb la col·laboració de la Institució Catalana d'Història Natural.

La proposta que vol ser d'aplicació al conjunt de la matriu territorial i no solament als espais naturals protegits, pretén integrar les consideracions en matèria de biodiversitat al conjunt de les polítiques de desenvolupament territorial i econòmic. Á nivell general, aquesta proposta pel planejament urbanístic significa incorporar la consideració de la biodiversitat a tots els sistemes, opció que ha estat adoptada en la redacció del Pla director urbanístic de la Cerdanya.

Dels 12 eixos d'actuació prioritaris en els que s'estructura l'estratègia catalana, els objectius on un Pla director urbanístic pot incidir-hi més, en positiu o negatiu i amb major o menor grau, són:

- *La integració dels condicionaments de la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica en el planejament urbanístic*
- *Garantir les connexions biològiques entre els espais del Pla*
- *Afavorir la creació de xarxes locals d'àrees naturals protegides*
- *Garantir la permeabilitat ecològica del territori per tal de facilitar els processos de desplaçament i dispersió de les espècies*
- *Mantenir globalment la conservació dels tipus d'hàbitats, amb especial atenció als endèmics, rars o amenaçats*

Aigua

En matèria d'aigua, és la Directiva 2000/60/CE del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2000, per la que s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües, la que marca els objectius ambientals on el planejament territorial pot tenir incidència i que són, especialment:

- *Prevenir el deteriorament addicional i protegir i millorar l'estat dels ecosistemes aquàtics i dels ecosistemes terrestres i zones humides directament dependents dels ecosistemes aquàtics.*
- *Promoure un ús sostenible de l'aigua basat en la protecció a llarg termini dels recursos hídrics disponibles.*
- *Protegir i millorar el medi aquàtic, entre d'altres formes.*
- *Reduir de forma significativa la contaminació de les aigües subterrànies i evitar noves contaminacions.*
- *Contribuir a pal·liar els efectes de les inundacions i les sequeres.*
- *Protegir les aigües territorials.*

Medi ambient atmosfèric

La Directiva 96/62/CE del Consell, de 27 de setembre de 1996, sobre avaluació i gestió de la qualitat de l'aire ambient té com a objectiu general definir els principis bàsics d'una estratègia comuna dirigida a: definir i establir els objectius de qualitat de l'aire ambient a la Comunitat per evitar, prevenir o reduir els efectes nocius per a la salut humana i per al medi ambient en el seu conjunt; per avaluar, basant-se en mètodes i criteris comuns, la qualitat de l'aire ambient als estats membres; per disposar adequadament sobre la qualitat de l'aire ambient i procurar que el públic tingui coneixement de la mateixa, entre d'altres coses amb l'indici d'alerta; i, finalment, per mantenir una bona qualitat de l'aire ambient i millorar-la quan sigui necessari.

Entre els objectius de la directiva, assenyalats pel PTAPiA com aquells sobre els quals el planejament territorial sembla tenir major capacitat d'incidència, en positiu o en negatiu, són:

- *Evitar, prevenir o reduir els efectes nocius per a la salut humana i pel medi ambient de la contaminació de l'aire.*
- *Mantenir una bona qualitat de l'aire ambient i millorar-la quan sigui necessari.*

Sòl

No existeix cap document amb implicacions legals ni cap estratègia aprovada sobre el sòl, si bé en base a l'existència d'una Comunicació de la Comissió al Consell, el Parlament Europeu, el Comitè econòmic i social i el Comitè de les regions (COM/2002/0179 final, no publicada al DOCE) titulada "Cap a una estratègia temàtica per a la protecció del sòl", es detecten determinats objectius sobre els quals el planejament territorial podria tenir capacitat d'incidència, en positiu o en negatiu, i que són els següents:

- *Protegir el sòl dels processos de degradació: erosió, desertificació, pèrdua de matèria orgànica, contaminació, segellat, compactació, reducció de la seva biodiversitat, salinització i inundació i esllavissament.*
- *Gestionar de forma sostenible els recursos del sòl.*
- *Aplicar restriccions a les zones amb problemes relacionats amb l'erosió, la salinització, les inundacions i l'esllavissament de terres.*
- *Protegir les terres dotades d'un valor primordial des del punt de vista agrari.*

Aquesta comunicació destaca a més el paper que pot tenir l'ordenació del territori en la protecció dels recursos edàfics, limitant el segellat del sòl i fent que en les decisions relatives a l'ús del sòl es tinguin en compte les seves característiques.

Canvi climàtic

Existeixen, en aquesta matèria, diversos convenis i protocols internacionals i europeus entre els quals el Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, el Protocol de Kyoto per al citat conveni o l'Estratègia europea sobre el canvi climàtic que marquen els objectius en la lluita contra el canvi climàtic i en la prevenció dels seus efectes adversos. També el Llibre Blanc del Transport i els Principis per al Desenvolupament Sostenible del Consell d'Europa fan èmfasi en la importància del reequilibri dels modes de transport per a un desenvolupament més sostenible.

En base a l'Estratègia catalana sobre el canvi climàtic promoguda pel Govern de la Generalitat, les línies d'actuació en les quals el planejament urbanístic territorial pot tenir capacitat d'incidència de major o menor abast, són les següents:

- *Millora de l'eficiència energètica, especialment en el sector del transport.*
- *Foment de la mobilitat sostenible: un planejament territorial que incorpori els criteris de mobilitat sostenible i que penalitzi els escenaris que augmentin la mobilitat obligada.*
- *Promoció del transport públic i d'altres sistemes de transport que permetin reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.*
- *Mesures de precaució per preveure, prevenir o reduir al mínim les causes del canvi climàtic i mitigar-ne els efectes negatius.*
- *Protecció i millora dels embornals i els dipòsits dels gasos amb efecte hivernacle.*

Paisatge

El Conveni europeu del paisatge té com a objectius el foment de la protecció, la gestió i la planificació del paisatge, i l'organització a escala europea en qüestions paisatgístiques.

A Catalunya la llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, promou el reconeixement, la protecció, la gestió i l'ordenació del paisatge per tal d'harmonitzar la preservació dels seus valors patrimonials, culturals i econòmics amb un desenvolupament sostenible com a dret dels ciutadans a viure en un entorn culturalment significatiu. Els objectius que es deriven del principis d'actuació de la llei que poden ser integrats com a tals al planejament urbanístic, són

- *Protegir, gestionar i planificar el paisatge per millorar-lo i/o preservar-lo.*
- *La consideració dels efectes sobre el paisatge de qualsevol actuació d'ordenació i gestió del territori i de l'edificació.*
- *Integrar el paisatge com a instrument d'anàlisi, diagnòstic i presa de decisions en el planejament.*
- *Mantenir tant els hàbitats i la biodiversitat com els paisatges semi-naturals.*

2.3 Identificació inicial dels objectius ambientals del Pla

Conservació de la Biodiversitat

Objectiu ambiental 1: Protegir els espais naturals de valor intrínsec a escala comarcal i garantir la seva connexió territorial i ecològica mitjançant una revisió i optimització del sistema d'espais oberts, que el Pla director urbanístic de la Cerdanya anomena sòl no urbanitzable.

Objectiu ambiental 2: Garantir la permeabilitat ecològica del conjunt de la matriu territorial.

Sòl

Objectiu ambiental 3: Ser eficients en el consum de sòl, reforçant la compacitat i cohesió dels assentaments existents, potenciant teixits urbans més rics i socialment més saludables i alentint la classificació de nou sòl urbanitzable residencial.

Objectiu ambiental 4: Reconduir la desproporció entre sòl residencial i sòl per activitat econòmica, evitant l'aparició de noves àrees especialitzades i relligant cada sistema d'assentaments per garantir-ne el reequilibri intern

Objectiu ambiental 5: Preservar la coherència i integritat de l'estructura territorial, recolzada sobre el nuclis urbans, mantenint l'estructura nodal actual, evitant que es produeixin contactes per evitar la formació de continus urbans, contraris a la lògica territorial de la Cerdanya.

Objectiu ambiental 6: Protegir els sòls de major valor per a l'agricultura i la ramaderia extensiva per assegurar la possibilitat de continuïtat de l'activitat del sector en tant que gestor principal del territori..

Objectiu ambiental 7: Protegir el sòl forestal de valor per raons de biodiversitat, protecció del sòl i funcions hidrològiques.

Objectiu ambiental 8: Deixar lliures les zones subjectes a majors riscos naturals, especialment pel que fa a inundacions, esllavissades i allaus.

Aigua

Objectiu ambiental 9: Afavorir les formes d'implantació urbanística en el territori menys consumidores d'aigua i que facilitin la prestació de serveis d'abastament i depuració.

Objectiu ambiental 10: Protegir les zones actives en el cicle de l'aigua: capçaleres hidrogràfiques, zones de recàrrega d'aqüífers, zona fluvial i sistema hídric en general.

Canvi climàtic

Objectiu ambiental 11: Controlar el creixement de la mobilitat obligada, amb la racionalització dels equipaments i de la xarxa viària local.

Objectiu ambiental 12: Controlar el previsible increment de la contaminació derivada del augment del trànsit, amb la reformulació i revisió jeràrquica del sistema d'infraestructures.

Objectiu ambiental 13: Minimitzar l'impacte ambiental de les infraestructures en projecte, proposant els traçats més adients.

Objectiu ambiental 14: Afavorir modes de transport més eficients per no incrementar les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.

Objectiu ambiental 15: Preparar la regió per mitigar els efectes negatius del canvi climàtic

Paisatge

Objectiu ambiental 16: Atorgar la màxima protecció a les unitats específiques de paisatge.

Objectiu ambiental 17: Facilitar la percepció del paisatge des del viari

Objectiu ambiental 18: Protegir el patrimoni cultural, històric i arquitectònic.

2.4 Integració dels aspectes ambientals durant el procés d'elaboració del Pla

El Pla director urbanístic de la Cerdanya és coherent i s'ajusta a les determinacions del Pla territorial parcial de l'Alt Pirineu i Aran pel que fa al sistema d'espais oberts, a les estratègies de creixement del

sistema d'assentaments i a les propostes d'infraestructures previstes. El fet que aquest Pla territorial, que va definir les grans opcions, ja seguís en la seva elaboració un procés d'avaluació ambiental, esdevé la garantia principal de la bondat ambiental de la proposta del Pla director urbanístic de la Cerdanya.

L'objecte del Pla director urbanístic de la Cerdanya és encaixar a una escala de major detall les propostes contingudes en l'esmentat Pla territorial per a millorar l'eficàcia de les seves propostes i minimitzar els seus impactes ambientals.

Al llarg de la elaboració i tramitació d'aquest document, cadascuna de les propostes seran avaluades en relació als reptes, obligacions i objectius ambientals identificats en aquest document d'abast i en el posterior document de referència. L'informe de sostenibilitat ambiental que s'elaborarà deixarà constància del resultat d'aquesta avaluació.

La participació de l'autoritat ambiental s'inicia amb l'anàlisi d'aquest document d'abast i l'emissió del corresponent document de referència i continuarà en les següents fases de l'avaluació. En concret, l'informe de sostenibilitat ambiental que acompanyarà el projecte de pla director i que se sotmetrà amb ell al tràmit d'informació pública serà discutit i validat amb l'Oficina Territorial d'Avaluació Ambiental del DMAH.

Prèviament a l'aprovació definitiva del pla director, s'elaborarà la corresponent memòria ambiental que ha d'aixecar acta de la tramitació seguida i ha de comportar la validació de tot el procés d'avaluació ambiental estratègica per part de la Oficina Territorial d'Avaluació Ambiental del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

2.5 Proposta de sumari de l'informe de sostenibilitat ambiental

1. OBJECTE DE L'INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL
2. CONTINGUTS I OBJECTIUS DEL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA Cerdanya
 - 2.1 Àmbit del Pla director urbanístic de la Cerdanya
 - 2.2 Estructura formal del Pla director urbanístic de la Cerdanya
 - 2.3 Relació amb altres plans i programes
 - 2.3.1 El Pla Territorial Parcial de l'Alt Pirineu i Aran
 - 2.4 Síntesi dels continguts del Pla director urbanístic de la Cerdanya
 - 2.4.1 Objectius i determinacions del Pla director urbanístic de la Cerdanya
3. DIAGNOSI AMBIENTAL DE L'ÀMBIT TERRITORIAL DE LA Cerdanya
 - 3.1 Aspectes rellevants de la situació ambiental de l'àmbit
 - 3.2 L'alternativa zero: evolució dels paràmetres ambientals rellevants en absència de Pla
4. OBJECTIUS AMBIENTALS DEL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA Cerdanya
 - 4.1 Obligacions jurídiques en matèria de biodiversitat, sòl, aigua, aire, clima i paisatge sobre les quals el planejament territorial té capacitat d'incidència
 - 4.1.1 Biodiversitat
 - 4.1.2 Aigua
 - 4.1.3 Medi ambient atmosfèric
 - 4.1.4 Sòl
 - 4.1.5 Canvi climàtic

- 4.1.6 Paisatge
- 4.2 Objectius ambientals per al Pla director urbanístic de la Cerdanya
 - 4.2.1 Biodiversitat
 - 4.2.2 Sòl
 - 4.2.3 Aigua
 - 4.2.4 Canvi climàtic
 - 4.2.5 Paisatge
- 5. JUSTIFICACIÓ AMBIENTAL DEL PLA DIRECTOR URBANÍSTIC DE LA Cerdanya
 - 5.1 Coherència entre els objectius ambientals i l'estratègia d'ordenació territorial
 - 5.1.1 Els beneficis ambientals que destaca el PTAPIA
 - 5.1.2 Anàlisi de les grans alternatives
 - 5.2 Coherència entre els objectius ambientals i les propostes concretes que formula el Pla director urbanístic de la Cerdanya
 - 5.3 Incidència ambiental del Pla director urbanístic de la Cerdanya
- 6. SEGUIMENT AMBIENTAL DEL PLA DIRECTOR.
- 7. RESUM NO TÈCNIC DE L'INFORME DE SOSTENIBILITAT AMBIENTAL

3 INFORMACIÓ I CONSULTA

3.1 Identificació d'Administracions amb competències ambientals i del públic que caldria consultar durant el procediment

En el cas d'aquest Pla, l'autoritat ambiental als efectes de la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient és, a tots els efectes, el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, que exerceix les seves competències a través de l'Oficina Territorial d'Avaluació Ambiental corresponent.

Durant el procediment caldrà fer les consultes convenients als altres departaments de la Generalitat de Catalunya amb especial incidència sobre el medi ambient, així com al Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible.

Altres organismes a consultar són el Consell Comarcal de la Cerdanya, els ajuntaments, l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran, així com les altres institucions, entitats i organitzacions més significatives de la regió pirinenca i de la comarca en concret, com ara les entitats patronals, sindicals, socials i plataformes ciutadanes, i la ciutadania en general. Igualment caldrà informar-ne les entitats ambientalistes principals de Catalunya i altres d'àmbit més local significatives a la Cerdanya.

Finalment, seria convenient fer extensiva la consulta als representants del món acadèmic i als principals centres d'estudi en l'àmbit del medi ambient i l'ordenació territorial.

3.2 Procés d'informació pública del Pla

Per escrit de data 12 de maig de 2006, d'acord amb el procediment establert per la Llei d'urbanisme de Catalunya, la Secretaria de Planificació Territorial del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya va enviar a tots els ajuntaments de la Cerdanya el document anomenat Objectius i propòsits generals de la iniciativa, perquè aquests presentessin comentaris i suggeriments.

En aquest document ja es plantejaven els temes clau de la diagnosi territorial, i les directrius de l'estructura propositiva per l'ordenació territorial. L'equip redactor del Pla ha realitzat com a mínim dues reunions a les seus dels respectius ajuntaments amb els representants polítics i els tècnics municipals. I també diverses reunions de treball a la seu de departament de Política Territorial i Obres Públiques a Barcelona amb la majoria d'alcaldes i amb el president del Consell Comarcal.

En data 14 de març de 2007 s'ha celebrat una reunió de caràcter tècnic a la Seu del Consell Comarcal de la Cerdanya per garantir la coordinació del Pla Director i el Pla d'ordenació urbanística intermunicipal de la Cerdanya (que comprèn tots els municipis de l'àmbit llevat de Puigcerdà) i que s'està redactant, també, en l'actualitat.

A banda d'aquest procés participatiu preliminar, el projecte de Pla director urbanístic, un cop aprovat inicialment per la comissió territorial d'urbanisme corresponent, se sotmetrà a informació pública per un termini mínim de 45 dies, acompanyat de l'informe de sostenibilitat ambiental corresponent i una vegada aprovat inicialment el Pla, l'equip redactor participarà en les sessions d'explicació que siguin necessàries.

La documentació del Pla es podrà examinar, en hores d'oficina, a la seu central del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, als Serveis Territorials d'Urbanisme de Lleida i de Girona i a la seu del Consell Comarcal de la Cerdanya. S'enviarà en format digital, mitjançant CD-Rom, a tots els ens locals de l'àmbit afectat i a les principals institucions, entitats del territori i entitats ambientalistes per tal que puguin consultar-lo i posar-lo a disposició dels ciutadans i entitats interessades. El contingut íntegre del projecte i l'informe ambiental es publicaran a la pàgina web del Departament de Política Territorial i Obres Públiques (www.gencat.net/ptop) per fer-lo accessible a tota persona interessada.